

Stortingslijst van het archief van Frans Van Dijk (1919-1966, 1968-1971)

(S/1986/024, S/1986/029, S/1986/187)

Jenny Franssen

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis

1986

1

INLEIDING

Frans Van Dijck werd op 7 juli 1900 geboren in Antwerpen, waar hij voor onderwijzer studeerde. Na de Eerste Wereldoorlog engageerde hij zich in de Praktisch Idealisten Associatie (PIA), een pacifistische en non-conformistische organisatie die vooral in Nederland aanhang had. Van de Antwerpse afdeling maakte onder andere Ger Schmook deel uit. Vanaf 1920 was Van Dijck bestuurslid van het Syndicaat van het Antwerpsch Onderwijzend Personeel (SAOP), een aanvankelijk onafhankelijke vakbond die zich later aansloot bij de Syndikale Kommissie. Na de Tweede Wereldoorlog werd hij voorzitter van ACOD-sector Onderwijs in Antwerpen en nationaal ondervoorzitter. Het Nederlands droeg zijn speciale belangstelling weg. Zo was hij lid van de Taalzuiveringscommissie. Na zijn pensionering behoorde hij tot de oprichters van de Vereniging van het Socialistisch Onderwijzend Personeel (VSOP). Frans Van Dijck overleed op 18 april 1974.

Het archief geeft een vrij volledig beeld van zijn activiteiten vanaf de eerste stappen in de SAOP tot en met zijn bezigheden in de culturele sfeer op het eind van zijn leven. Zowel van de vooroorlogse SAOP als van de naoorlogse ACOD zijn veel stukken aanwezig. Ook uit de periode 1940-1945 is materiaal voorhanden. De stukken over de PIA beperken zich tot een map met een verslagboekje van de hand van Van Dijck, correspondentie met Nederlandse geestesverwanten en enkele andere archivalia.

1. Stukken betreffende activiteiten S.A.O.P., Fr. Van Dijck: lidmaatschap en functie als sekretaris.
1919 – 1949 1 omslag
2. Statuten betreffende V.S.O.P. - afdeling Antwerpen.
(1956) 1 omslag
3. Nota's betreffende ontwapening, van J. Verstraeten.
1963 1 omslag
4. Stukken betreffende cursus moraal V.S.O.P. - afdeling Antwerpen, ACOD - Antwerpen
sektor onderwijs.
1961 – 1962 1 omslag
5. Stukken betreffende werking S.A.O.P. / ACOD – Antwerpen.
1940 – 1944 1 omslag
6. Stukken betreffende werking B.S.P. - V.S.O.P. - afdeling Antwerpen.
1963 – 1964 1 omslag
7. Brochures betreffende onderwijsstructuur in Nederland ("Langs nieuwe wegen", "Voor
mensen in wording."), van de P.v.d.A.
1956, Z.d. 1 omslag
8. Specimina van het Vermeylefonds (o.a. inzake de Vlaamse beweging), het Willemfonds,
het Davidsfonds en de Koninklijke Vereniging voor natuur- en stedenschoon.
1968-1971 1 omslag
9. Stukken betreffende S.V. en de openbare school, nationaal socialisme, guldensporenslag,
nieuw studieplan, der Deutsche Akademie.
1937, 1941, 1944 1 omslag
- Specimina betreffende S.A.O.P.
1919-1928
N.B. Overgebracht naar departement Bibliotheek
10. Nota's betreffende organisatie van de openbare dienst van het onderwijs en mogelijke
oplossingen voor de schoolkwestie.
Z.d. 1 omslag
11. Stukken betreffende werking van de S.A.O.P., de N.C.S.O.P., de A.C.O.D.-Antwerpen
sektor onderwijs, Fr. Van Dijck, sekretaris S.A.O.P. en voorzitter A.C.O.D.-Antwerpen
sektor onderwijs.
1919, 1925, 1933, 1937, 1940-1945, 1969, 1971 1 omslag

12. Stukken betreffende opleiding leerkrachten, universitaire sociale week, humanisme, studiedagen voor sociale wetenschappen.
1955-1957 1 omslag

13. Stukken betreffende schoolkommissies Antwerpen en Brussel inzake democratisering onderwijs en scholenbouw; autonomie rijksonderwijs.
1958 – 1964 1 omslag

14. Stukken betreffende rationalisatie onderwijs, verdediging openbare school, hervorming B.O. B.S.P. - V.S.O.P. werkgroep opvoeding en onderwijs - afdeling Antwerpen, commissie "Onderwijs" B.S.P. en "Bijzonder onderwijs" C.S.A.
1964 – 1966 1 omslag

15. Stukken betreffende 100 jaar socialistische internationale.
1964 1 omslag

16. Stukken betreffende H. De Man, orgaan B.S.P., S.A.O.P., kaderblad socialistische jeugd, studentengroepering, orgaan Vlaamse jeugdherbergcentrale, Vlaamse Unie, hogeschooluitbreiding Antwerpen, arbeidsorde – volksopvoeding.
1940 – 1944 1 omslag

17. Stukken betreffende 9de jaarvergadering Internationale Unie van democratisch - socialistische opvoeders.
1959 1 omslag

18. Stukken betreffende rechten van de mens, zedenleer en civisme, medezeggenschap inzake onderwijsaangelegenheden in Antwerpen, socialisme in Vlaanderen, o.a. ACOD - Antwerpen, sektor onderwijs.
1945, 1948 – 1955 1 omslag

19. Briefwisseling betreffende S.A.O.P., Fr. Van Dijck, sekretaris S.A.O.P.
1926 – 1927 1 omslag

20. Stukken betreffende oprichting S.A.O.P., nationale centrale van het socialistisch onderwijzend personeel, A.D.B.
1921, 1923, 1926, 1929 – 1930 1 omslag

21. Stukken betreffende werking en activiteiten S.A.O.P. (o.a. vakstudiegroep).
1923 - 1926, 1929 – 1933 1 omslag

22. Verslagboeken betreffende werking en activiteiten S.A.O.P., Fr. Van Dijck, sekretaris S.A.O.P.
1925 – 1939 1 pak

23. Stukken betreffende handenarbeid, bijblad S.A.O.P.
1932 – 1934 1 omslag
24. Verslagboek betreffende werking P.I.A.
1924 – 1926 1 omslag

AFKORTINGEN

A.C.O.D.	:	Algemene Centrale der Openbare Diensten
A.D.B.	:	Algemene Diamantbewerdersbond van België
B.O.	:	Bijzonder of Buitengewoon onderwijs
B.S.P.	:	Belgische Socialistische Partij
C.S.A.	:	Centrum voor Sociale Aktie
N.C.S.O.P.	:	Nationale Centrale van het Socialistisch Onderwijzend Personeel
P.I.A.	:	Praktisch Idealisten Associatie
P.v.d.A.	:	Partij van de Arbeid
S.A.O.P.	:	Syndikaat van het Antwerpsch Onderwijzend Personeel
S.V.	:	Socialistische Vrouwen
V.S.O.P.	:	Vereniging van het Socialistisch Onderwijzend Personeel

25. Dagboek betreffende S.A.O.P. en ACOD-onderwijs afdeling Antwerpen.
1944 – 1946 1 omslag
26. Stukken betreffende bestuur, ledenbeweging en administratie V.S.O.P.-Antwerpen.
1966 – 1967 1 omslag
27. Stukken betreffende standpunten ACOD-onderwijs inzake schoolplicht, democratisering e.a.
(1955) 1 omslag
28. Stukken betreffende administratie, financiën en ledenbeweging V.S.O.P.-werkgroep
onderwijs en opvoeding, afdeling Antwerpen, F. Van Dijck, voorzitter.
1958 – 1964 1 omslag
29. Stukken betreffende schoolkommissie B.S.P. i.v.m., probleem van de universiteiten.
1960 – 1964 1 omslag
30. Stukken betreffende hervorming (sekundair) onderwijs, internationale federatie van
onderwijzend personeel, S.A.O.P., schoolkommissie B.S.P.
(1932 - 1964) 1 omslag
31. Stukken betreffende besprekingen schoolkommissie B.S.P.-onderwijs en opvoeding, F. Van
Dijck, ondervoorzitter.
1963 – 1964 1 omslag

32. Stukken betreffende vijf jaar toepassing van het schoolpakt.
1964 1 omslag
33. Stukken betreffende stichting en administratie V.S.O.P.-werkgroep onderwijs en opvoeding,
afdeling Antwerpen, F. Van Dijck, voorzitter.
1948 – 1956 1 omslag
34. Stukken betreffende administratie en studieobjecten V.S.O.P.-werkgroep onderwijs en
opvoeding, afdeling Antwerpen, F. Van Dijck, voorzitter.
1957 – 1961 1 omslag
35. Stukken betreffende vergaderingen en administratie V.S.O.P.-werkgroep onderwijs en
opvoeding, afdeling Antwerpen (o.a. inzake schoolpakt en moraalonderwijs), F. Van
Dijck, voorzitter.
1959 – 1962 1 omslag
36. Stukken betreffende besprekingen werkkomitee voor opvoeding tot democratie inzake
organisatie sekundair onderwijs.
1956 1 omslag
37. Stukken betreffende studieobjecten S.A.O.P. (B.O. en dienstregeling voor
schoolhoofden) (F. Van Dijck, sekretaris).
1932 – 1941 1 omslag
38. Stukken betreffende internationale unie van sociaaldemokratische opvoeders Europese
integratie, de schoolkwestie en subsidiëring rijksonderwijs, V.S.O.P.-afdeling Antwerpen.
1955 – 1962 1 omslag
39. Stukken betreffende onderwijs en jeugd, de Nederlandse taal.
Z.d. 1 omslag
- Stukken betreffende de U.S.S.R. onder Malenkov en reisindrukken van Tymen Knecht
(F. Van Dijck, medewerker "Bevrijding").
1954, 1962 1 omslag
N.B. Overgebracht naar departement Bibliotheek
40. Stukken betreffende komitee van Antwerpse leerkrachten voor de verdediging van de vrede.
1949 – 1952 1 omslag

OVERGEBRACHT NAAR BIBLIOTHEEK

- VAN EMBEN, "Nationale ontwapening of volksverdelging" (3 ex.)
- Vrijzinnig-democratische bond: "Tekst van het gifgasrapport van de Volkenbond" (7 ex.)
- DE BRUYNE: "De 6e experimentele in de praktijk"
- "Kultuur en wetenschap in het nieuwe Rusland"
- "Politische Bildung und Erziehung im Rahmen der Volksschule und der Volkssullehrerbildung"
- "Die Zukunft Meistern"
- "Unsere jüdischen Mitbürger"
- GEORGES WALZ: "Das andere Frankreich"
- LOD. VAN MIEROP: "Open brief aan alle mensen die de oorlog haten en verlangen er van verlost te worden"
- "Erziehung zum Menschentum" (2 ex.)
- L. TOLSTOY: "Het schoolleven te Yasnaya Poltans"
- FR. REMENY: "Suggestions d'enseignement international"
- "Révolutio gegen Hitler"
- HENRIETTE ROLAND HOLST: "De socialistische opvoeding der jeugd"
- - "Bekeert U! Brief van Leo Tolstoy over den oorlog."
- "Hugo de Groot: 10 april 1583 - 28 augustus 1645"
- "La nouvelle Allemagne dans son nouveau manuel scolaire"
- POL VAN NIJEN: "De naaste maal"
- "La guerre. Proletaires de tous les pays Egorgez-vous!"
- "Les origines de la guerre"
- ALBERT DE JONG: "De praktijk van het anti-militarisme"
- LOUIS A. BAHLER: "Het naakte militarisme"
- "Redevoeringen uitgesproken door M. ALVAREZ DEL VAYO op de 101ste vergadering van den raad van de volkenbond"
- DIRK BOER: "Oorlog? Neen!"
- J. HUIJTS: "De grondslagen van het tweede vijfjaarsplan"
- "De opbouw van de Sowjet-Unie. Het vijfjaarsplan als economische offensief"
- KEUZENMAKER: "Matthijsen "ontdekt" de Sowjet-Unie"
- "Für den Aufstieg der Oeffentrlichten Schule - Garant des Aufstiegs aller Bürger dieses Landes"
- "(Sonderausgabe Einheit). MTS- ja oder nein?"
- "Die praxis der politischen Bildung in der Berufsschule"
- THEODOR LITT: "Berufsbildung, Fachbildung, Menschenbildung"
- Dass Wort hat dr. Wolfgang Harich"
- K. BECHERT: "Atomzeitalter und Verantwortlichkeit"
- "Die praxis der politischen Bildung in der Volksschule"
- GERHARD SCHRODER: "Elitebildung und soziale verpflichtung"
- EDUARD SPRANGER: "Gedanken zur staatsbürgerlichen Erziehung"
- In opdracht van de vakvereniging naar de D.D.R. en naar Polen" - ?

TIJDSCHRIFTEN

- Gleichheit. Das blatt der arbeitenden Frau. - 22 jrg., nr. 7, juli 1959.
- Bevrijding. - verschillende jaargangen
- Enseignement. Revue syndicale pédagogique et culturelle de la section regionale de Charleroi de la C.G.S.P., secteur enseignement.
- Volk und Schule (12 ex.).
- Allgemeine Deutsche Lehrerzeitung (1 ex.).
- Freie Lehrerstimme. Zeitschrift der Sozialistischen Lehrervereins Osterreichs" (25 ex.).
- De Stem der Vrouw - Maandblad der Socialistische Vooruitziende Vrouwen. (ingebonden nummers).